

Pestprotocol

Inhoud Pestprotocol	blz.
Inleiding	3
○ Wat is een pestprotocol?	3
○ Waarom een pestprotocol?	3
○ Pestcoördinator	4
○ Opmerking	4
Algemene informatie over pesten	5
○ Wat is pesten?	5
○ Verschillende rollen	5
○ Vormen van pesten	5
○ Gevolgen voor de slachtoffers van pesten	6
○ Signalen pestgedrag	6
Op welke wijze wordt er op onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?	7
Interventies bij pestgedrag	8
1. volgen van de leerlingen	8
2. signaleren + onderzoek van het probleem	8
3. vervolgacties bij pestgedrag	9
3.1 niet confronterende aanpak	
3.2 confronterende aanpak	
4. afspraken en mogelijke consequenties (strafmaatregelen)	10
5. afronding	10
Digitaal pesten (cyberpesten)	11
○ Wat is digitaal pesten (cyberpesten?)	11
○ Tips ter voorkoming van digitaal pesten	11
○ Tips voor slachtoffer digitaal pesten	12
Bronnen	13
Bijlage 1 Thermometer pesten in de klas/school	14
Bijlage 2 Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	16
Bijlage 3 Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	17
Bijlage 4 Wat kunnen ouders doen bij pesten?	18
Bijlage 5 Bemiddelingsgesprek	19

Inleiding

Wat is een pestprotocol?

Een pestprotocol is een programma waarin staat wat een school onder pesten verstaat, hoe de school probeert pesten te voorkomen en welke stappen de school hiertegen onderneemt.

Waarom een pestprotocol?

Alle scholen in het primair- en voortgezet onderwijs zijn verplicht zorg te dragen voor een sociaal veilige school.

De Antoon van Dijkschool onderschrijft het belang van een sociaal veilige school.

In onze visie is het welbevinden van ieder individu (jong of oud) in de school één van de pijlers waarop ons onderwijs is georganiseerd om zo een maximaal toekomstperspectief te bereiken. Een veilige omgeving is voorwaarde om tot ontwikkeling te komen.

Het is een utopie om te stellen dat op onze school niet gepest wordt. Wel nemen we duidelijk stelling tegen pestgedrag. Dit pestprotocol geeft leerlingen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van pesten op school. Door goed te signaleren, tijdig en adequaat te handelen willen we pestgedrag zo vroeg mogelijk stoppen, maar liever nog, voorkomen.

In dit protocol staat stapsgewijs beschreven wat je kunt doen wanneer je ziet of het vermoeden hebt dat een leerling gepest wordt.

Dit pestprotocol is gericht op de preventie en aanpak van pestgedrag voor leerlingen (slachtoffers en pesters). Indien er sprake is van pestgedrag op andere niveaus (bijvoorbeeld pestgedrag bij werknemers) wordt nadrukkelijk verwezen naar het veiligheidsplan en gedragscode SSOE.

De Antoon van Dijkschool vindt samenwerking en een goede communicatie met alle betrokkenen belangrijk. Bij problemen van pesten zullen de directie en werknemers hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met ouders, externe contacten of overige betrokkenen. Samenwerking en afstemming met ouders is van groot belang voor een effectief resultaat.

De zorg voor veiligheid is een continu doorlopend proces. Dit protocol is daarom aan verandering onderhevig en zal jaarlijks geëvalueerd worden en indien nodig geactualiseerd. Het pestprotocol maakt onderdeel uit van het schoolveiligheidsplan. Het schoolveiligheidsplan, met daarin de gedragscode is terug te vinden op de website van onze school. De school reikt aan het begin van de plaatsing van een leerling het pestprotocol en de gedragscode uit. Zo is iedereen op de hoogte hoe de school denkt over pesten binnen de school en wat de maatregelen hierop zijn.

Pestcoördinator

Onze school heeft een pestcoördinator. In de schoolgids en in het schoolveiligheidsplan is altijd terug te vinden wie dit is. De algemene taken van de pestcoördinator, zoals aangegeven door het ministerie van OCW, zijn:

- Fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen/belangenbehartiging in het kader van het antipestbeleid
- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Coördinatie van pestbeleid van de school (ook op casusniveau)

Opmerking

Daar waar in het protocol hij gebruikt wordt, kan ook zij gelezen worden.

Daar waar in het protocol ouders gebruikt wordt, kan ook verzorgers gelezen worden.

Algemene informatie over pesten

Wat is pesten?

Wanneer een kind door een of meer leeftijdsgenoten stelselmatig en bewust wordt beschadigd door negatieve acties waarbij de macht ongelijk is verdeeld én het slachtoffer zich meestal niet kan verdedigen is er sprake van pesten. Negatieve acties bestaan uit woorden of fysiek contact, maar houdt ook het maken van obscene gebaren, roddelen of het bewust buiten sluiten van de groep in. Het machtsverschil betekent dat het gepeste kind zich niet goed kan verweren en enigszins hulpeloos is ten opzichte van de pester(s)

Het gaat bij pesten om de volgende aspecten:

1. Opzettelijk kwaad doen of agressief gedrag gericht op een andere persoon.
2. Het gebeurt systematisch en voortdurend.
3. Het gebeurt binnen een interpersoonlijke relatie waarbij sprake is van ongelijke macht.
4. Het pesten gebeurt meestal zonder voorafgaande provocatie.

Verschillende rollen

Bij pesten kunnen de volgende rollen worden beschreven:

- De gepeste (degene die gepest wordt)
- De pesters:
 1. Leidende pesters (nemen initiatief tot pesten);
 2. Assisterende pesters (pesten mee)
- Bekrachtigers (lachen, zetten aan tot pesten of zijn publiek);
- Buitenstaanders (doen niet mee, maar zien het wel en keuren het zwijgend goed);
Deze personen zijn niet actief bij pesten betrokken, maar wel getuige van pestgedrag. Hun reactie daarop is bepalend voor wat er verder gebeurt. Er wordt door die personen zodanig gehandeld dat het pesten in stand wordt gehouden en niet wordt ontmoedigd. De waardering en status die pesters krijgen binnen het groepsproces kunnen het pesten in stand houden.
- Verdedigers van de gepeste (komen voor de gepeste op en proberen het te stoppen).

Vormen van pesten

De volgende vormen van pesten worden onderscheiden:

- Direct pesten (fysiek/verbaal)
Openlijke aanvallen op het slachtoffer, zoals: slaan, schoppen, uitschelden, obscene gebaren maken; opmerkingen maken, eigendommen beschadigen en afpakken, uitlachen, intimidatie, 'grapjes' uithalen.
- Indirect pesten (relationeel/emotioneel)
Sociale isolatie, zoals: bewust buiten sluiten van de groep, roddelen, wegstaren, voor schut zetten, beledigen, voortdurend afleiden, afpersing, voortdurend kritiek uitoefenen.
- Digitaal pesten
Gebeurt vaak via computer of telefoon, zoals: negatieve berichten sturen, seksueel getinte berichten of plaatjes sturen, opbellen en lastig vallen, bedreigende of kwetsende berichten sturen, lastig vallen via de chat, beledigende of persoonlijke gegevens op internet plaatsen, bedreigende informatie plaatsen.

Gevolgen voor de slachtoffers van pesten

Een eenmalige pestervaring, ook al is die heel ernstig, is zelden erg traumatiserend.

Personen die herhaaldelijk en op verschillende manieren zijn gepest hebben vooral last van sociale en emotionele problemen.

- Zelfvertrouwen neemt af.
- School: plezier in school neemt af, grotere kans op schoolverzuim en slechtere schoolprestaties
- Grotere kans op ontwikkeling van internaliserende problemen zoals angst, depressie en teruggetrokkenheid (ook nog op latere leeftijd)
- Psychosomatische klachten zoals buikpijn, hoofdpijn, bedplassen, rugpijn, ongezonde eetlust en slaapproblemen.
- Grotere kans op suïcide gedrag (gedachten en pogingen)

Signalen van pestgedrag

Omdat leerlingen in veel gevallen niet vertellen dat ze gepest worden is het belangrijk dat pestgedrag snel wordt gesignaleerd.

Mogelijke signalen van pesten:

- Blauwe plekken
- Vaak met kapotte spullen thuiskomen of dingen kwijt zijn
- Vaak alleen zijn, niet met anderen afspreken.
- Niet meer naar school willen (of club, speeltuin etc.)
- Niets vertellen over school
- Vaak buikpijn of hoofdpijn hebben
- Veel wakker worden, enge dromen hebben, niet willen gaan slapen, in bed plassen.
- De verjaardag niet willen vieren
- Verminderde schoolresultaten
- Angstig en onzeker zijn (niet alleen naar de winkel durven, dicht bij ouder of leerkracht blijven)
- Overdreven clownesk gedrag
- Bepaalde kleren niet aan willen
- Thuis boos, verdrietig, prikkelbaar zijn
- Als laatste of niet gekozen worden

Andere leerlingen kunnen ook signalen geven. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een leerling zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Op welke wijze wordt er op onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

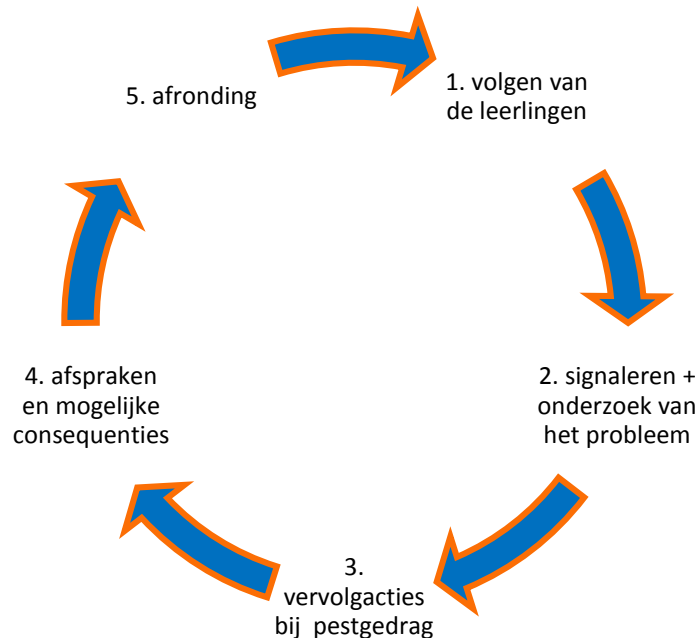
Op de Antoon van Dijkschool proberen we preventief pesten tegen te gaan.

Dit doen wij op de volgende wijze:

1. Iedere werknemer is in het bezit van het pestprotocol en op de hoogte van de inhoud hiervan en handelt volgens de hierin genoemde afspraken en stappen.
2. Begeleiders treden op als positief rolmodel.
3. Het schoolveiligheidsplan met daarin de omgangsregels beschrijft gewenst gedrag binnen de school. Er gaat veel aandacht uit naar een positief en bemoedigend pedagogisch klimaat.
4. Gebaseerd op de schoolbrede omgangsregels (zie schoolveiligheidsplan en schoolgids) zijn in alle groepen klassenregels opgesteld. Deze regels en afspraken worden aan het begin van ieder schooljaar samen met de leerlingen gemaakt en hangen zichtbaar in het lokaal.
5. Er is veel aandacht voor de omgangsvormen, het respecteren van elkaars verschillen. Er worden veel coöperatieve werkvormen gebruikt zodat leerlingen elkaars kwaliteiten leren kennen. Positief gedrag wordt gestimuleerd.
6. Er wordt in de lessen aandacht besteed aan gewenst gedrag en de beleving van pestgedrag door leerlingen. (Verschillen tussen plagen en pesten, ruzie in zijn algemeenheid). Middels de lessen van STIP en met behulp van de leerlijn sociale competenties wordt gewenst gedrag aangeleerd. Omgaan met media (mediawijsheid) maakt hier ook onderdeel van uit.
In het traject Brug naar Werk (alleen voor leerlingen in de uitstroomgroepen met een A-profiel VSO) is veel aandacht voor (persoonlijke) sociale ontwikkeling.
7. De school doet mee aan de “week tegen pesten”. In de groepen wordt dan extra aandacht besteed aan de sociale ontwikkeling. De pestcoördinator voert hierin de regie en zorgt ervoor dat het thema onder de aandacht wordt gebracht.
8. De jaarlijkse groepsindelingen evenals de inrichting van de klas worden afgestemd op de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen. In de school is veel toezicht bij binnenkomst en vertrek van de school, om de sociale veiligheid te vergroten.
9. Incidenten op school registreren we door middel van incidentformulieren. Hierdoor wordt het mogelijk leerlingen te “monitoren” aan de hand van data. Bij incidentformulieren die betrekking (kunnen) hebben op pestgedrag, wordt de pestcoördinator geïnformeerd. (formulieren zie schoolveiligheidsplan)
10. In overleg met de leerkracht biedt de pestcoördinator jaarlijks een welbevindingslijst aan, die leerlingen in kunnen vullen. (zie bijlage 1, thermometer pesten in de klas/school)
De informatie uit de welbevindingslijst wordt naast mogelijk directe acties die hier om vragen, ook gebruikt voor het driejaarlijks intern onderzoek over pesten.

Interventies bij pestgedrag

De aanpak van pestgedrag is een voortdurend cyclisch proces:

De stappen uitgewerkt:

1. Volgen van de leerlingen

Deze fase is preventief (zie: voorkomen van pestgedrag) maar ook evaluatief (indien pestgedrag aan de orde is geweest).

De leerkracht blijft de leerlingen volgen.

2. Signaleren + onderzoek van het probleem

Wanneer er bij de groepsleerkracht een vermoeden is van pestgedrag wordt dit vermoeden kenbaar gemaakt bij de pestcoördinator.

Het kan natuurlijk ook zijn dat een leerling zelf initiatief neemt om aan de leerkracht te vertellen dat hij gepest wordt.

Tot slot kan ook een derde (andere leerling, werknemer of ouder) een vermoeden van pesten aangeven bij de groepsleerkracht.

De groepsleerkracht zal in alle gevallen een gesprek voeren met betreffende leerling. De groepsleerkracht probeert te achterhalen wat er precies aan de hand is. (zie bijlage 2, leidraad voor een gesprek met gepeste leerling)

De groepsleerkracht, eventueel samen in overleg met pestcoördinator of leidinggevende, maakt een inschatting van de situatie: is er sprake van pestgedrag dan wordt de pestcoördinator ingeschakeld.

3. Vervolgacties bij pestgedrag

- De pestcoördinator registreert de melding en neemt samen met de leerkracht de regie.
- Afhankelijk van de ernst van de situatie wordt de teamleider, het zorgteam, contactpersonen en/of directie ingeschakeld. Zijn er mogelijk strafbare feiten gepleegd? (bedreiging/mishandeling) dan wordt ook de politie (wijkagent) ingeschakeld.
- De groepsleerkracht informeert de ouders van het slachtoffer. (eventueel samen met de pestcoördinator of leidinggevende) en vertelt welke stappen ondernomen worden. Hierbij zal ook besproken worden wat ouders zelf kunnen doen. (zie bijlage 4, wat ouders kunnen doen bij pesten.)
- Indien de pester bekend is kan in samenspraak met de leerling gekozen worden voor een confronterende methode of een niet confronterende aanpak. Indien de pester bekend is maar een leerling van een andere klas of school is, zal, indien gewenst, contact en afstemming plaatsvinden met deze klas of school. Indien het slachtoffer geen idee heeft wie de pester is, dan kan school hooguit de niet confronterende methode uitvoeren, leerling goed blijven volgen en van tips voorzien. Een gesprek met slachtoffer en ouders voeren, waarin besproken wordt welke stappen reeds zijn ondernomen en wat ouders kunnen doen. (zie bijlage 4, wat kunnen ouders doen bij pesten.)

3.1 Niet confronterende aanpak:

Het thema pesten komt in zijn algemeenheid in de klas aan de orde, zonder dat er iemand persoonlijk op aangesproken wordt. De leerkracht bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Hij probeert de groeps sfeer te herstellen en benadrukt welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft. Materialen uit methode STIP kunnen hier onder andere voor gebruikt worden. De leerkracht blijft de leerling volgen (slachtoffer en pester)

3.2 Confronterende aanpak:

De leerkracht (eventueel samen met de pestcoördinator of leidinggevende) gaat in gesprek met pester. (zie bijlage 3, leidraad voor een gesprek met een leerling die pest)

De leerkracht en/of leidinggevende informeert de ouders van de pester en vertelt welke stappen genomen worden en welke consequenties dit heeft. Hierbij zal ook besproken worden wat ouders zelf kunnen doen. (zie bijlage 4, wat ouders kunnen doen bij pesten)

Vervolgens kan er nog gekozen worden voor een bemiddelingsgesprek tussen pester en slachtoffer. (zie bijlage 5, bemiddelingsgesprek).

De leerkracht informeert ouders van zowel pester als slachtoffer.

4. Afspraken en mogelijke consequenties (strafmaatregelen)

Er worden afspraken gemaakt met pester en slachtoffer. Deze afspraken worden vastgelegd en geëvalueerd in het leerlingvolgsysteem.

Leerlingen kunnen een strafmaatregel opgelegd krijgen door de leerkracht/leidinggevende.

Dit kan zijn:

- nablijven, strafwerk moeten maken, een opdracht moeten uitvoeren.
- Leerlingen kunnen een tijdelijke schorsing krijgen. (zie procedure schorsing schoolveiligheidsplan)
- Leerlingen kunnen verwijderd worden van school indien blijkt dat zij blijven terugvallen in hun pestgedrag. (zie verwijderingsprocedure schoolveiligheidsplan)

5. Afronding

o Verslaglegging

Van alle stappen wordt verslaglegging in het Leerlingvolgsysteem gedaan.

o De groepsleerkracht (eventueel met collega's) observeert of de afspraken die gemaakt zijn, worden nageleefd en organiseert een vervolgspraak.

Worden de afspraken nagekomen, blijft de leerkracht betrokkenen volgen (stap 1 in de cyclus, preventief volgen).

Blijkt het pestgedrag aan te houden, dan volgt er opnieuw een gesprek waarin afspraken gemaakt worden waaraan een termijn zit verbonden. Een passende consequentie kan opnieuw gegeven worden. Er wordt een vervolgspraak gepland met ouders van beide partijen, waarin het nakomen van afspraken centraal staat.

Digitaal pesten (cyberpesten)

Wat is digitaal pesten (cyberpesten)?

Naast direct of indirect pesten kan ook digitaal pesten of cyberpesten voorkomen. Leerlingen maken erg veel gebruik van internet en hebben meestal een mobiele telefoon. Een groot deel van hun leven speelt zich online af. Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via internet en mobiele telefoon. De gevolgen van online pesten zijn voor slachtoffers vaak ernstig: de hele wereld kijkt mee. Wat op internet staat blijft vaak voor altijd circuleren. Ouders en leerkrachten kunnen moeilijker ingrijpen omdat digitaal pesten lastig traceerbaar is. De rol van ouders is in het geval van cyberpesten nog groter, omdat het zich grotendeels buiten de school afspeelt. Afstemming tussen ouders en school is heel belangrijk wat betreft de mogelijkheden van school in deze. De aanpak ervan is dezelfde als de aanpak van pesten in de klas/school. (zie interventies bij pestgedrag)

Tips ter voorkoming van digitaal pesten

In de klas

- toon interesse in wat leerlingen doen op internet
- geef lessen mediawijsheid
- praat regelmatig over wat er speelt op internet

Individueel

- geef nooit je adres, achternaam, telefoonnummer
- bekijk hoe je mogelijke afzenders kunt blokkeren
- Gebruik altijd een bijnaam als je chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen inloggen onder jouw naam, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Tips voor slachtoffer digitaal pesten

- maak direct melding (thuis en bij provider). (doe ook aangifte bij de politie indien van toepassing)
- bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op.
- reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- blokkeer de afzender. Kan dat niet? Log uit! Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.

Bronnen

- onderzoek “pesten”, een veilige school.
Antoon van Dijkschool, januari 2016
- www.nji.nl
- www.schoolenveiligheid.nl
- Nederlands Centrum jeugdgezondheid
- Veilig leren en werken in het onderwijs
- www.puber-wijzer.nl
- www.pesten.nl

Bijlage 1 Thermometer pesten in de klas/school

De juf of meester geeft uitleg over hoe je de lijst moet invullen. Ook kan hij/zij uitleggen wat iets betekent.

Leerlinggegevens

De afname van deze vragenlijst mag anoniem, maar toch zouden wij een paar dingen van je willen weten:

- Ik ben een jongen / meisje (omcirkel het juiste woord)
- Ik zit in klas _____

De vragen gaan over de laatste maand.

Zet een cirkel om het juiste woord

1. Ik durf op school

- te zijn wie ik ben	ja	soms	nee	weet ik niet
- voor mijn geloof uit te komen	ja	soms	nee	weet ik niet
- mijn mening te geven	ja	soms	nee	weet ik niet

2. Ik voel mij veilig

- in de klas	ja	soms	nee	weet ik niet
- in de gang	ja	soms	nee	weet ik niet
- in de praktijklokalen	ja	soms	nee	weet ik niet
- buiten in de pauze	ja	soms	nee	weet ik niet
- in de buurt van school	ja	soms	nee	weet ik niet

3. Ik voel mij veilig omdat de juf/meester

- goed op de regels let	ja	soms	nee	weet ik niet
- goed helpt als je hulp vraagt	ja	soms	nee	weet ik niet
- goed optreedt tegen pesten en ruzie	ja	soms	nee	weet ik niet

Bij de volgende opdrachten mag je de juiste antwoorden aankruisen. Meerdere antwoorden zijn mogelijk. (het kan ook zijn dat je helemaal niets hebt aangekruist)

4. Ik voel me wel eens onveilig. Dit komt dan door

- leerlingen
- leerkrachten
- andere personeelsleden op school
- leerlingen van een andere school

5. Dit maak ik mee op school

- uitschelden
- bedreiging met woorden
- stuk maken of stelen van mijn spullen
- uitsluiting (niet meer mee mogen doen)
- pesten
- lichamelijk geweld
- bedreiging met een wapen
- discriminatie
- seksueel geweld (kijken, woorden, aanraking)

6. Ik word op school gepest

- om hoe ik eruit zie
- om wat ik wel en niet goed kan
- om mijn afkomst, geloof of cultuur
- om de manier waarop ik spreek en schrijf
- omdat ik een jongen of een meisje ben
- omdat ik homo of lesbo ben

7. Dit doe ik zelf

- uitschelden
- bedreiging met woorden
- stuk maken/stelen van spullen van anderen
- uitsluiting (niet meer laten meedoen)
- pesten
- lichamelijk geweld
- bedreiging met een wapen
- discriminatie
- seksueel geweld (kijken, woorden, aanraking)

Zou je hierover willen praten met:

- je juf/meester
- iemand anders van school
- een onbekende (vertrouwenspersoon)

Zet een cirkel om het juiste woord

- ja / nee
- ja / nee
- ja / nee

Als je graag een gesprek wil mag je hier je naam opschrijven: _____

Als je nog iets anders wil zeggen, mag je dit op de achterkant van het blaadje schrijven.

Bijlage 2 Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Doel

Nagaan of en wat er aan de hand is.

Achterhalen of het probleem dat verteld wordt het echte probleem is, of dat er mogelijk een ander probleem achter zit. Ook controleren of dat het hier echt om pesten gaat of dat er sprake is van sociale onhandigheid of beperking van de pester.

Werkwijze

Luister en stel vragen, laat zien dat je wilt helpen, maar doe nog niks.

Probeer de vragen zoveel mogelijk open te stellen (hiermee voorkom je dat je de leerling woorden in de mond legt).

Bespreek wat de leerling al heeft gedaan om het (digitaal) pesten te stoppen.

Bespreek wat hij zelf kan doen om pesten tegen te gaan.

Bedenk samen de volgende stap; wat gaan we nu samen doen. Maak daar een afspraak over.

Doe niets buiten de leerling om, vertel wat je gaat doen. Beloof geen geheimhouding, dit kun je immers niet waarmaken.

Ga niet voor de leerling staan, maar er naast of achter.

Mogelijke vragen:

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er anderen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Vaardigheden

Aandacht geven

Luisteren

Doorvragen

Samenvatten

Bijlage 3 Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Doel

Dit gesprek heeft de volgende doelen:

- hem confronteren met zijn gedrag
- mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
- helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
- het actief aanbieden van hulp, bijvoorbeeld door het zorgteam

Werkwijze

Confronteren: Houd de pestende leerling zijn pestgedrag voor. Maak hem duidelijk welk probleem je hebt met dit gedrag en wat het voor de gepeste leerling inhoudt. Overtuig je ervan dat de pestende leerling de boodschap begrepen heeft. Behandel de reactie van de leerling serieus en sta er voor open. Vraag aan de pestende leerling zijn medewerking om zo te komen tot een plezieriger manier van omgang met elkaar.

Onderzoek achterliggende oorzaken: Nadat het probleem is benoemd, richt je je op het waarom. Vraag hem hoe het komt dat de leerling dit gedrag nodig heeft. Vraag: Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Vervolgtraject: Maak hem duidelijk dat het pestgedrag moet stoppen. Maak hier afspraken over. Bespreek de mogelijke consequentie(s).

Maak, indien wenselijk, ook een afspraak voor een gesprek waar de gepeste leerling bij zal zijn. Wijs op de mogelijke gevolgen als het pestgedrag niet stopt.

Bied de leerling hulp aan ook als de leerling zelf aangeeft dat hij geen hulp nodig heeft.

Vaardigheden

Aandacht geven

Luisteren

Doorvragen

Samenvatten

Sturing geven

Bijlage 4: Wat kunnen ouders doen bij pesten?

Wat kunnen ouders van een gepest kind doen?

- Neem uw kind serieus en zeg dat jullie samen met anderen gaan proberen het pesten te stoppen.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind om op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Benader de leerkracht of vertrouwenspersoon om het probleem te bespreken en zo nodig in te grijpen of er in ieder geval iets mee te doen.
- Pesten is een gewoonte geworden, die maar moeilijk af te leren is. Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt, als er beter op wordt gelet.
- Samen praten over pesten kan ook door een boek te lezen over het onderwerp.
- Geef uw kind voldoende aandacht en toon waardering voor de (kleine) dingen die goed gaan.
- Leer uw kind om op te komen voor zichzelf en anderen.
- Help uw kind zijn zelfstandigheid en weerbaarheid te vergroten.
- Soms heeft uw kind extra hulp nodig van deskundigen. Uw kind kan baat hebben bij een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining
- Informeer regelmatig hoe het nu gaat. Houd het onderwerp bespreekbaar.
- Bescherm uw kind waar nodig. (bijvoorbeeld toezicht houden bij computergebruik)

Wat kunnen ouders van een pestend kind doen?

- Praat over het pestgedrag met uw kind
- Sta open voor zijn kant van het verhaal
- Probeer achter de redenen van het pestgedrag te komen
- Maak afspraken met uw kind om verder pestgedrag te voorkomen
- Overleg met de leerkracht over de aanpak van het pestgedrag
- Vraag uw kind regelmatig naar de gang van zaken op de school

Bijlage 5 Bemiddelingsgesprek

Doel

Confrontatie tussen de pester en slachtoffer, waarbij gesprek op gang komt en afspraken gemaakt kunnen worden, waardoor het pesten stopt.

Werkwijze

Voorafgaand aan dit gesprek is met zowel de pester als gepeste een apart gesprek geweest. Start met formulering doel van het gesprek. Bespreek wat er is gebeurd en hoe ze na dit gesprek verder met elkaar gaan. Zorg ervoor dat je zowel pester als gepeste hun verhaal laat vertellen en dat er naar elkaar geluister wordt. Laat ze op elkaar reageren door het stellen van gerichte vragen zoals: Wat vindt je ervan nu je dit zo hoort? Hoe was dat voor jou? Maak afspraken of bespreek de afspraken en consequentie(s) die in de individuele gesprekken al zijn gemaakt/besproken. Plan een evaluatiegesprek. Vat samen en rond het gesprek af door terug te kijken naar doel van het gesprek.

Vaardigheid

Gesprek leiden

Luisteren

Doorvragen

Samenvatten